

Tabel 1. Niet-meldingsplichtige zoönoseverwekkers bij varkens, rundvee, pluimvee en kleine herkauwers (geiten/schapen) in Nederland, waarvan het melden aan artsen 'mogelijk relevant'* wordt geacht.

Verwekker	Type verwekker	Diersoort	Ziektebeeld dier	Ziektebeeld mens	Overweging melden
Babesia divergens	Endoparasiet (protozo)	Rund	Milde parasitaemie tot bloedwateren en overlijden	Babesiose bij mensen zonder (functionerende) milt. Hemolytische anemie, hemoglobinurie, icterus, shock, met nierfalen en ARDS. De mortaliteit van een infectie met <i>B. divergens</i> is bij splenectomie 42%.	Indien lokaal een uitbraak van babesiose bij de veestapel wordt vastgesteld zou de (huis)arts in het gebied op de hoogte moeten zijn, zodat deze eerder denkt aan babesiose bij patiënten zonder (functionerende) milt.
Fasciola hepatica (leverbot)	Endoparasiet (platworm)	Kleine herkauwer Rund	Acute leverbot (jonge dieren): verbloeding van de lever, sterfte. Chronische leverbot (volwassen dieren): groei-stilstand, gewichts-verlies, bloedarmoede, diarree, oedeem, verwerpen, sterfte	Fasciolyse. Geen verschijnselen/ acute (migratie) fase/ chronische leverbot. Gestoorde leverfuncties, vergrote lever, geelzucht, bloedarmoede, koorts, buikpijn, gewichtsverlies.	(Huis)artsen in regio's waar leverbot voorkomt zouden geïnformeerd moeten worden over het ziektebeeld. Echter niet enkel naar aanleiding van een ziek dier omdat de transmissie niet via diercontact verloopt, maar via ingestie van de infectieuze larfjes.
Dermanyssus gallinae (kippenbloedmijt, bloedluis)	Ectoparasiet	Pluimvee (kip)	Onrust. Ernstige infestatie geeft afname van eierproductie (kip), reproductie (haan) en gewichtsverlies, afname in gewichtstoename, anemie en sterfte bij kuikens.	Hevig jeukende papeltjes.	(Huis)arts zou bij huidaandoeningen navraag moeten doen naar diercontact/stalbezoek. Bij 'contact met kip' en/of aanwezigheid van verlaten vogelnesten alert zijn op rode bloedmijt. Dit voorkomt dat aandoening verward wordt met andere verwekkers, waardoor sneller juiste behandeling gestart kan worden
Melophagus ovinus (schapenluisvlieg)	Ectoparasiet	Kleine herkauwer	Jeuk, onrust, bij lammeren bloedarmoede.	Pijnlijke bijtwondjes.	Transmissie verloopt heel snel bij het knuffelen van (besmette) lammetjes. Handig als (huis)arts weet dat schapenluisvlieg ook mensen kan bijten. Sneller juiste advisering bij typisch verhaal.
Sarcoptes scabiei var. ovis / caprae / suis / bovis	Ectoparasiet (mijt)	Kleine herkauwer	Schurft Korsten, uitval van wol (schaap) Hyperkeratose (geit)	Acariasis, jeuk, huiduitslag (op door kleding bedekte plekken), papeltjes. Self-limiting. Bij een allergische reactie is het beeld ernstiger met blaartjes en een eczeemachtige uitslag.	Melden zou kunnen helpen bij snellere herkenning van het ziektebeeld en inzetten van de juiste behandeling (anti-jeuk i.p.v. anti-scabiës). (Huis)artsen bijscholen over animale scabiës in het algemeen, zou ook bijdragen aan betere herkenning.
		Varken	Acute schurft: rode pukkels. Chronische schurft: jeuk, korsten in de oren en op de achterpoten.		
		Rund	Kopschurft		

Chlamydia abortus	Bacterie	Rund (Bij kleine herkauwer meldingsplichtig)	Soms abortus, minder dan bij kleine herkauwers. Voor kleine herkauwers is echter meldingsplicht van abortussen.	Mogelijk veroorzaker van longontsteking. Zwangere vrouwen: septische abortus.	Melden draagt bij aan verhoogde bekendheid bij (huis)artsen met deze zoönose. Efficiënter is publiek niet in contact met geïnfecteerd dier te laten komen. Dierhouders zouden uit voorzorg geen zwangere vrouwen bij kalverende dieren moeten toelaten. Navraag over diercontact altijd van belang bij pneumonie, indien C. abortus bij vee in de regio extra alertheid vereist.
Corynebacterium pseudotuberculosis	Bacterie	Kleine herkauwer Rund	Veroorzaakt met name Caseous lymfadenitis (CL) bij schapen en geiten, maar kan ook voorkomen bij koeien.	Granulomateuze lymfadenitis.	Melden draagt bij aan verhoogde bekendheid bij (huis)artsen met deze zoönose. Efficiënter is publiek niet in contact met geïnfecteerd dier te laten komen.
Corynebacterium ulcerans	Bacterie	Rund Kleine herkauwer	Mastitis (rund) maar ook commensaal. Hersenabces bij geit beschreven	Difterie-achtig beeld: pseudomembranen, slikklachten, keelpijn, huidproblemen bij cutane difterie). Variërend van subklinisch verloop tot een snel fatale afloop (maligne difterie).	Vanwege het bijzondere ziektebeeld zou (huis)arts het beeld wellicht sneller herkennen als hij/zij wist dat in zijn/haar regio C. ulcerans is geconstateerd. Echter nog weinig duidelijk over transmissie. Alimentaire overdrachtsroute (rauwe melk) wel helder.
Dermatophilus congolensis	Bacterie	Kleine herkauwer	Wolrot	Zelflimiterende huidinfecties vooral op de handen en armen.	Sneller tot juiste diagnose komen, hierdoor onnodige inzet van antibiotica (AB) voorkomen. Self-limiting aandoening.
Orfvirus	Virus	Kleine herkauwer	“Zere bekjes” (lammeren)	Orf	Sneller tot juiste diagnose komen, hierdoor onnodige inzet van AB voorkomen. Als de (huis)arts weet dat in zijn gebied zere bekjes bij de lammeren heerst zal deze waarschijnlijk eerder aan ecthyma bij de patiënt denken. (Huis)arts zal dan minder snel naar therapie grijpen die niet zinvol is.
Parapoxvirus Pseudokoepok		Rund	Rode papels, blaasjes, pustel of korstjes op uier/spenen. Korstjes zijn pijnloos te verwijderen	Melkers knobbel / paravaccinia	
Influenza A Varkensinfluenza o.a. H1N1, H3N2 en H1N2 komen bij varkens voor	Virus	Varken	Verschijselen variëren van asymptomatisch tot een griepgolf.	Griep	Melden van griep zou zinvol kunnen zijn. Stammen die zowel bij varken als bij mens voorkomen kunnen dan sneller herkend worden. Maar komt ook voor bij varkens zonder klachten. Diagnose bij dier is niet altijd makkelijk te stellen
Rota	Virus	Pluimvee Kleine herkauwer Rund Varken	Digestiestoornis (pluimvee). Diarree bij lammeren/ kalveren/ biggen.	Gastro-enteritis	Als (huis)arts weet dat rotavirus voorkomt bij de dieren waar de patiënt contact mee heeft gehad zal de link tussen een virale verwekker en diarree eerder gelegd worden. Ook buiten het (humane) rotavirusseizoen.

*Voortschrijdende kennis maakt dat de overzichten aan veranderingen onderhevig zijn. Update 2014